

En arbetssökande och en skolchef undertecknade ett anställningsavtal avseende en anställning som rektor och förskolechef. Fråga om arbetsgivaren blivit bunden av anställningsavtalet, och i så fall, om det funnits laglig grund att skilja arbetstagaren från anställningen.

ARBETSDOMSTOLENDOM
2017-03-22
StockholmDom nr 17/17
Mål nr A 132/15**KÄRANDE**

Fackförbundet ST, Box 5308, 102 47 Stockholm
Ombud: förbundsjuristen Anders Hult, adress som ovan

SVARANDE

Staten genom Sameskolstyrelsen, Box 155, 962 24 Jokkmokk
Ombud: advokaten Lars Hartzell, Elmszell Advokatbyrå AB, Gamla Brogatan 32, 111 20 Stockholm

SAKEN

skadestånd på grund av avskedande

Bakgrund

Mellan Fackförbundet ST (förbundet) och staten gäller kollektivavtal. M.V. är medlem i förbundet.

Sameskolstyrelsen är en statlig myndighet som leds av en nämnd med fem ledamöter, varav en är ordförande. Nämnden har ett kansli som leds av en skolchef. Sameskolstyrelsen har sameskola i bland annat Jokkmokk. Vid den i målet aktuella tiden sökte Sameskolstyrelsen en rektor och förskolechef för sameskolan i Jokkmokk. Bö.A. var ordförande i nämnden och B.H. skolchef. Parterna är överens om att det var nämnden, inte skolchefen B.H., som hade att besluta om den aktuella rektorsanställningen. Söndagen den 11 januari 2015 undertecknade B.H., för Sameskolstyrelsen, och M.V. ett avtal om tidsbegränsad anställning för perioden den 12 januari 2015–1 januari 2017 som rektor och förskolechef för sameskolan i Jokkmokk.

Twisten i målet gäller om Sameskolstyrelsen är bunden av anställningsavtalet med M.V. Om Arbetsdomstolen skulle komma fram till att Sameskolstyrelsen är bunden av avtalet, är det tvistigt om det har förelegat laglig grund att skilja M.V. från anställningen.

Twisteförhandlingar har hållits utan att parterna kunnat enas.

Yrkanden

Förbundet har yrkat att Arbetsdomstolen ska förplikta staten att till M.V. betala allmänt skadestånd med 120 000 kr och ekonomiskt skadestånd med 176 461 kr, jämte ränta enligt 6 § räntelagen till dess betalning sker — på det allmänna skadeståndet från dagen för delgivning av stämning, den 22 september 2015,

- på 12 508 kr från den 25 april 2015,
- på 21 536 kr från den 25 maj 2015,
- på 16 851 kr från den 25 juni 2015,
- på 4 735 kr från den 25 juli 2015,
- på 11 893 kr från den 25 augusti 2015,
- på 12 508 kr från den 25 september 2015,
- på 12 418 kr från den 25 oktober 2015,
- på 7 858 kr från den 25 november 2015,
- på 9 991 kr från den 25 december 2015,
- på 11 529 kr från den 25 januari 2016,
- på 10 719 kr från den 25 februari 2016,
- på 8 454 kr från den 25 maj 2016,
- på 8 454 kr från den 25 juni 2016,
- på 8 454 kr från den 25 juli 2016,
- på 8 454 kr från den 25 augusti 2016,
- på 1 776 kr från den 25 september 2016,
- på 5 454 kr från den 25 oktober 2016, och
- på 2 869 kr från den 25 november 2016.

Vidare har förbundet yrkat att Arbetsdomstolen ska förbehålla förbundet rätt att i mån av befogenhet i ny rättegång föra talan om ekonomiskt skadestånd till M.V. för tiden efter huvudförhandlingen.

Staten har bestritt yrkandena och inte vitsordat något belopp avseende allmänt skadestånd. Beloppen avseende ekonomiskt skadestånd har vitsordats som skäliga i och för sig, liksom ränteberäkningarna.

Parterna har yrkat ersättning för sina rättegångskostnader.

Parterna har till utveckling av sin talan anfört i huvudsak följande.

Förbundet

Bakgrund

M.V. var vid den i målet aktuella tiden anställd som officer vid arméns jägarbataljon i Arvidsjaur. Han veckopendlade mellan Jokkmokk, där han bodde med sambo och två barn, och arbetet i Arvidsjaur. M.V. ville ha ett arbete i Jokkmokk. När han fick se en annons om att sameskolan i Jokkmokk sökte en rektor och förskolechef, sökte han den utannonserade anställningen.

Nämnden för Sameskolstyrelsen (nämnden) hade delegerat rätten att anställa rektor för sameskolorna till skolchefen B.H., men han hade i september 2014 återlämnat delegationen. Anledningen till detta var att han under hösten 2014 hade rekryterat en rektor, som inte godtogs av skolbarnens föräldrar och lärare på sameskolan, eftersom det påstods att den tilltänkte rektorn skulle ha haft otillbörlig kontakt med en kvinnlig elev när han vikarierade som lärare på en annan skola i Jokkmokk. Nämnden utsåg

därför istället en rekryteringsgrupp. Den bestod av tre ledamöter från nämnden och tre ledamöter från ledningsgruppen. Nämndens ordförande, Bö.A., var sammankallande.

Händelseförloppet

Beredningen av anställningsärendet

M.V. blev kallad till intervjuer och tester hos Sameskolstyrelsen. Under en dag fick han träffa B.H., som var Sameskolstyrelsens högste tjänsteman, samt ytterligare några personer. Av B.H. fick M.V. veta att rekryteringsarbetet leddes av en rekryteringsgrupp där Bö.A. var sammankallande. Han fick också veta att rekryteringsgruppens uppgift var att lämna förslag till nämnden, som sedan skulle fatta beslut om vem som skulle utses till rektor. Några dagar efter mötet med B.H. fick M.V. även träffa Bö.A. för en separat intervju. Även Bö.A. berättade att det var nämnden, inte skolchefen, som skulle fatta beslut i tillsättningsfrågan. Bö.A. frågade M.V. hur denne såg på beslutsordningen. M.V. svarade att han inte såg något problem med denna.

Tre kandidater hade kallats till intervju. B.H. hade från början ansett att M.V. var sämst av de tre. Efter testerna och intervjuerna satte dock B.H. M.V. främst bland de sökande.

Inför nämndens sammanträde den 29 december 2014 förde rekryteringsgruppen fram två kandidater, M.V. som nummer ett och en annan manlig sökande som reservkandidat. Samtliga i rekryteringsgruppen, utom Bö.A., stod bakom rangordningen. Den tredje sökanden som hade intervjuats, den vikarierande rektorn för sameskolan i Jokkmokk E.L., fanns inte med som kandidat i det förslag som rekryteringsgruppen lämnade till nämnden.

Decemberbeslutet

Den 29 december 2014 fattade nämnden beslut om rektorstillsättningen (decemberbeslutet). Nämnden beslutade att tillsätta E.L. Bö.A. ringde dagen därpå till M.V. och berättade om beslutet. M.V. betraktade därmed anställningsärendet som avslutat.

Några dagar senare ringde emellertid B.H. upp M.V. och berättade följande. Beslutsfattandet i nämnden hade inte gått rätt till. En ledamot, som vid tidpunkten för sammanträdet befann sig på BB med sitt nyfödda barn, hade inte fått närvara per telefon och inte tillåtits att rösta eller lämna fullmakt till en annan ledamot. Eftersom omröstningsförfarandet inte hade gått rätt till, kom protokollet med beslutet inte att justeras. Det fanns således inget giltigt beslut i tillsättningsärendet. Nämnden skulle sannolikt kalla till ett nytt möte för att göra om proceduren. Rekryteringsgruppen stod fast vid att M.V. var den mest lämpade kandidaten. På fråga från B.H. svarade M.V. att han fortfarande var intresserad av rektorsanställningen.

Nämndens hantering av tillsättningsärendet ledde till ett internt bråk inom nämnden som följdes av lokal media, som M.V. tog del av.

Januaribeslutet och anställningsavtalet

Den 11 januari 2015, som var en söndag, fattade nämnden ett nytt beslut om rektorstillsättning (januaribeslutet). Nämnden beslöt då att M.V. skulle anställas som rektor för sameskolan i Jokkmokk.

B.H. kontaktade M.V. efter nämndens sammanträde, senare samma dag, och berättade om tillsättningsbeslutet. B.H. förklarade på fråga från M.V. hur det hade gått till vid sammanträdet i december och vid detta sammanträde. B.H. berättade bland annat att Bö.A. hade valt att inte delta i sammanträdet och att Bö.A. ansåg att tillsättningsbeslutet inte skulle komma att bli giltigt. B.H. förklarade dock att tillsättningsbeslutet nu var fattat av en majoritet i nämnden och att allt hade gått korrekt till utifrån arbetsordning och annan formalia. B.H. sade också att Sameskolstyrelsen gärna ville se M.V. som rektor och erbjöd honom anställningen.

M.V. hade inte anledning att betvivla att uppgifterna som han fick av B.H. var korrekta utan tog fasta på dem och tackade ja till anställningserbjudandet.

B.H. sade sig vara angelägen om att skriva under ett anställningsavtal så snart som möjligt, eftersom han ville dämpa frustrationen bland personalen och skolbarnens föräldrar över att det inte fanns någon rektor och då det fanns en risk för att E.L. snart skulle bli ”inlasad”. M.V. sade att han kunde tillträda tidigast två månader efter att han begärt sitt entledigande och att han skulle åka till Arvidsjaur samma kväll för att sedan komma tillbaka först nästkommande helg. B.H. föreslog då att de skulle träffas direkt och skriva anställningsavtalet, vilket M.V. inte hade några invändningar mot.

M.V. och B.H. träffades på eftermiddagen den 11 januari 2015 i Sameskolstyrelsens lokaler. De diskuterade tillträdesdag och andra praktiska frågor. M.V. fick av B.H. en handling benämnd ”Sc 01/15 Förordnande Jokkmokk sameskola/förskola”, varav framgick att Sameskolstyrelsen hade gett i uppdrag till skolchefen att teckna anställningskontrakt med M.V., varefter skolchefen hade beslutat att förordna M.V. till rektor och lönesätta honom på visst sätt. M.V. fick av B.H. även en kopia av ett justerat protokoll över sammanträdet tidigare samma dag. Av det protokollet framgår att Sameskolstyrelsen beslutat att anställa M.V. som rektor vid Jokkmokks sameskola och att uppdra till skolchefen B.H. att teckna anställningskontrakt.

Vid mötet undertecknade B.H. och M.V. ett avtal om tidsbegränsad anställning för perioden den 12 januari 2015–1 januari 2017. B.H. beviljade, på ansökan av M.V., tjänstledighet för perioden den 12 januari 2015–1 april 2015.

M.V. tyckte inte att förfarandet gick anmärkningsvärt fort och såg inget konstigt i den information som han fick från B.H.

Det som hände efter anställningsavtalet

Senare på kvällen den 11 januari 2015 ringde Bö.A. till M.V. Bö.A. var arg, upprörd och okontrollerad. Han påstod att M.V. inte var anställd, att det skulle bli otäckt om M.V. fortsatte och sade att ”det här vill du inte vara en del av” eller något liknande. M.V. uppfattade Bö.A. som hotfull. M.V. förstod att det fanns en djup spricka i nämnden, men han bemötte ändå Bö.A. sakligt. M.V. sade att det Bö.A. tog upp var något som han fick hantera inom sin egen organisation.

Bö.A. var alltså upprörd när han kontaktade M.V. Enligt Bö.A. uppfattning var decemberbeslutet helt korrekt medan januaribeslutet hade tillkommit på ett kupppartat sätt. Bö.A. ansåg att E.L. var den som rätteligen skulle bli rektor och att han själv hade blivit utmanövrerad. I den situationen gällde det för Bö.A. att agera skyndsamt. I det ingick att få bort B.H., vilket skulle ske genom en anmälan till Statens ansvarsnämnd om att B.H. skulle avskedas. Vidare skulle Bö.A. få bort M.V. genom ett ordförandebeslut och istället anställa E.L.

M.V. fick även ett sms från Bö.A. samma kväll kl. 19.36 som innehöll följande.

Hej. Det verkar florera falsk information om rektortjänst till jokkmokk sameskola M.V. är inte aktuell till tjänsten. Mvh ordförande Bö.A.

Dagen därpå fick M.V. ett nytt sms från Bö.A. kl. 08.57 som innehöll följande.

Till M.V. Förtydligan Du är inte anställd av Sameskolstyrelsen. Om du fortsätter i processen kan det få rättsliga konsekvenser för dig. Ring mig Bö.A. ordf Sams

M.V. besvarade meddelandet kl. 09.39 enligt följande.

Hej B... Red ut detta inom din egen organisation! Jag är en arbetssökande som blivit erbjuden ett jobb. Att du driver dessa frågor mot mig? som politiker är fel och jag hänvisar alla frågor till skolchefen och övriga i nämnden Mvh

Därefter skickade Bö.A., kl. 09.51, ytterligare ett sms till M.V. som innehöll följande.

Hej M. Ärendet ligger på mitt bord. Skolchefen har återlämnat delegationen till styrelsen. Det är som högsta ansvarig jag kontaktar dig. Respektera formalia Bö.A. ordf

Trots att M.V. redan kände till att Bö.A. ansåg att januaribeslutet var ogiltigt genom vad B.H. hade sagt till honom dagen innan, tog han ändå kontakt med B.H. för att få klarhet i vad som gällde. B.H. förklarade då på nytt att

allt hade gått rätt till vid sammanträdet den 11 januari 2015 och att M.V. skulle börja arbeta den 1 april 2015 i enlighet med vad som var avtalat.

Den 16 januari 2015 löste M.V. ut ett brev på posten med mottagningsbevis innehållande ett s.k. ordförandebeslut. Av beslutet, som är daterat den 13 januari 2015, framgår att nämndens ordförande Bö.A. beslutat att förklara förordnande Sc01/15 angående M.V. för ogiltigt, att förklara anställningsavtalet den 11 januari 2015 med M.V. ogiltigt och att delge M.V. beslutet. M.V., som redan visste vad Bö.A. ansåg om tillsättningsbeslutets giltighet, inrättade sig dock efter att han hade ett anställningsavtal.

Den 23 januari 2015 ansökte M.V. om tjänstledighet hos Försvarsmakten för hela anställningsperioden som rektor. Ansökan ledde till att han fick tjänstledigt under tre månader. M.V. tog kompensationsledigt den 16–18 februari 2015 för att läsa in sig på bland annat styrdokument och läroplaner för sameskolan. Den 18 februari 2015 sade M.V. upp sin övernattningslägenhet i Arvidsjaur. Han ansökte också om semester den 30 och 31 mars 2015 för att kunna få en överlämning från den som då arbetade som rektor för sameskolan i Jokkmokk.

M.V. läste i lokalpressen att E.L., som vikarierat som rektor i avvaktan på tillsättning, hade utsetts till rektor av Bö.A. M.V. kontaktade då B.H., eftersom det verkade som om det fanns två rektorer anställda. B.H. förklarade dock att det bara var han som hade rätt att anställa rektor och att E.L:s anställningsavtal inte hade tillkommit i vederbörlig ordning.

Den 3 mars 2015 skickade M.V., för att få klarhet i vad som gällde om hans anställning, ett sms till B.H. med följande lydelse.

Tjena... Har provat ringa men förstår att du har fullt upp med familjen. Hoppas det går bra med allting! Har fått beviljad tj ledighet med hänsyn till läget och avser börja jobba enligt plan. Avser dock att börja redan den 30 mars för att få en överlämning av nuvarande rektor. Kommer under nästa vecka kontakta henne med frågeställningar som jag gärna ser att hon förbereder i mån av tid inför detta. Hörde även att B. avser samverka med en juristbyrå den 16? Mars. Önskar få all info som berör mig och min anställning så fort den dyker upp. Krya på er. /M.

M.V. fick ett svar från B.H. samma dag som innehöll följande.

Hej M.,Bra! Jag ska försöka hålla dig informerad. L.S. vikarierar för mig när jag är borta. Du kan ringa henne också för att få info.Din mor bör också ha koll vad som händer på kansliet-nämnden.E:s fack har lämnat in ett tvisteärende för att hon inte fått arbeta från 1 februari.Det måste hanteras.Det bökiga är att nämndens byte av två ledamöter har ändrat majoritetens inställning i ärendet tror jag.Vi kämpar på!

Den 9 mars 2015 fick M.V. kontakt med A.B., som då var tillförordnad rektor för sameskolan i Jokkmokk. Hon sade att M.V. inte skulle infinna sig för tjänstgöring och att han skulle kontakta Bö.A., om han ville veta mer om

den saken. M.V. kontaktade då Försvarsmakten och bad att få återta sin ansökan om tjänstledighet, vilket beviljades.

M.V. kontaktade förbundet för att höra hur han skulle hantera saken. På inrådan av förbundet begärde M.V. skriftligt besked i fråga om hans arbetsskyldighet hos Sameskolstyrelsen. I Sameskolstyrelsens mejlsvaret den 24 mars 2015 meddelades att han inte hade någon anställning och att han skulle kontakta en anvisad jurist om han hade några frågor.

Närmare om nämndens beslutsfattande

Vad som hände inom nämnden är i stor utsträckning oklart för förbundet. I efterhand har förbundet emellertid fått fram följande.

Inför decemberbeslutet var läget det att ordföranden B.Ö.A. och ledamoten B.I.A. ville tillsätta E.L. medan ledamöterna G.H. och M.H.S. samt vice ordföranden i nämnden H.S.U. ville tillsätta M.V. Decemberbeslutet fattades under ett telefonsammanträde med nämnden. Vid tidpunkten för sammanträdet befann H.S.U. sig på BB med ett nyfött barn. H.S.U. ville därför bli företrädd vid sammanträdet genom fullmakt. Om det inte var möjligt, önskade hon bli uppringd. H.S.U. förvägrades dock detta. Genom två röster mot två, där ordförandens utslagsröst blev avgörande, beslutade nämnden att utse E.L. till rektor och förskolechef. Det inkom reservationer från både M.H.S. och G.H.

M.H.S. skulle justera protokollet över sammanträdet men vägrade och krävde i ett mejl till B.Ö.A. den 29 december 2014 att nämnden skulle sammanträda på nytt, så att alla kunde göra sina röster hörda på ett demokratiskt sätt. B.Ö.A. svarade per mejl att hennes begäran avslogs och att ingen hade förvägrats att delta på telefonmötet.

Den 30 december 2014, dagen efter sammanträdet, skickade H.S.U. ett mejl till ledamöterna i nämnden utom till B.Ö.A. I mejlet skrev H.S.U. bland annat att hon hann höra de sista minuterna av mötet och att det var helt odemokratiskt att hon som ledamot inte fick komma till tals.

B.H. vägrade att upprätta protokoll över sammanträdet. Han vägrade också att underteckna anställningsavtal med E.L., vilket det alltjämt ankom på honom att göra i hans roll som skolchef. Återlämnandet av delegationen avsåg rätten att fatta beslut, inte vem som sedan skulle underteckna anställningsavtal.

B.Ö.A. och B.I.A. var inte närvarande vid sammanträdet den 11 januari 2015. Nämnden beslutade vid det sammanträdet att M.V. skulle anställas som rektor och förskolechef.

M.H.S. och H.S.U. begärde senare att få bli entledigade som ledamöter i nämnden.

Sameskolstyrelsen anmälde till Statens ansvarsnämnd frågan om B.H. skulle avskedas. Trots vidlyftigt material och omfattande argumentation på ömse sidor kunde ansvarsnämnden inte dra några säkra slutsatser om händelseförloppet. Av ansvarsnämndens beslut framgår att ansvarsnämnden hade tillgång till protokoll eller protokollsutkast från sammanträdet den 29 december 2014 i flera olika versioner. Ansvarsnämnden kunde inte se att B.H. på ett närmast kuppärtat sätt skulle ha anställt M.V.

Staten har gjort gällande att M.V. och B.H. kände varandra och att de otillbörligt agerade i samråd för att M.V. skulle få anställningen. Det är inte riktigt. M.V. och B.H. hade arbetat på samma regemente en gång i tiden men de hade yrkesmässigt inte haft någon närmare kontakt med varandra. Privat hade de inte haft någon kontakt alls. M.V. kände ingen av ledamöterna i nämnden. M.V. hade själv barn i sameskolan i Jokkmokk.

Sammanfattning av grunderna för talan

B.H. har varit behörig att ingå anställningsavtal om rektorstjänsten med M.V. B.H. har därvid inte överskridit sin befogenhet. I vart fall har M.V. varit i god tro avseende B.H:s befogenhet att ingå anställningsavtalet med honom. M.V. har fullt och fast förlitat sig på att B.H. haft rätt att teckna anställningsavtal med honom och omständigheterna är sådana att hans tillit varit befogad. Anställningsavtalet mellan Sameskolstyrelsen och M.V. av den 11 januari 2015 är således giltigt. Efterföljande händelser saknar betydelse för bedömningen av behörighetsfrågan.

Sameskolstyrelsens åtgärd att vägra M.V. att tillträda anställningen innebär att Sameskolstyrelsen hävt anställningsavtalet på ett sätt som är att jämställa med ett avskedande utan att det funnits grund för en sådan åtgärd. Det har inte heller funnits saklig grund för uppsägning. M.V. har därmed rätt till allmänt och ekonomiskt skadestånd.

Staten

Bakgrund

Sameskolstyrelsen är en styrelse för sameskolorna i Sverige. Sameskolorna har en egen läroplan, förskoleklasser och fritidshem. Det är en skolform som är likvärdig med grundskolans årskurs 1–6. Det finns fem sameskolor i landet. De ligger i Karesuando, Kiruna, Gällivare, Jokkmokk och Tärnaby. Förskoleklasser och fritidshem finns vid samtliga fem enheter.

Nämnden för Sameskolstyrelsen har sitt kansli i Jokkmokk med sex anställda under ledning av skolchefen. Skolchefen anställs av Sametinget på förslag från nämnden. Skolchefen ska biträda nämnden i verksamheten och är den högsta tjänstemannen.

B.H. var sedan den 19 november 2012 anställd som skolchef. Han avstängdes våren 2015 och slutade sedan till följd av en överenskommelse med arbetsgivaren. B.H. hade en bakgrund inom Försvarmakten. Han hade

tidigare arbetat vid K4 i Arvidsjaur där han i huvudsak ägnat sig åt utbildning av arméns jägarbataljon.

Händelseförloppet till och med decemberbeslutet

Rekryteringen av en ny rektor och förskolechef påbörjades i början av hösten 2014. Det fanns en delegationsordning där nämnden hade delegerat vissa uppgifter till skolchefen. Delegationen innefattade bland annat att anställa rektorer. B.H. rekryterade en person som var militär. Rekryteringen föll dock inte väl ut. Personen hade visserligen skrivit anställningsavtal med Sameskolstyrelsen om att tillträda som rektor, men till följd av protester från personal och skolbarnens föräldrar rev personen och B.H. tillsammans sönder avtalet.

Efter den incidenten ville B.H. inte längre fatta rekryteringsbeslutet ensam. Vid ett nämndsammanträde den 29 september 2014 återlämnade B.H. delegationen att anställa rektor i Jokkmokk till nämnden. Nämnden accepterade att B.H. återlämnade delegationen och insåg att uppdraget att rekrytera rektor fick falla på nämnden.

Det tillsattes en rekryteringsgrupp som skulle vara rådgivande i förhållande till nämnden. Rekryteringsgruppens uppgift var att bereda ärendet och ta fram lämpliga kandidater. B.H. ansåg att en person med militär bakgrund borde rekryteras som ny rektor och förskolechef för sameskolan i Jokkmokk. B.H. ville inte ha kvar E.L., som tjänstgjorde som tillförordnad rektor under hela hösten 2014 och en bit in på 2015.

Rekryteringsarbetet inleddes med att alla de tre sökanden som var aktuella för anställningen kallades till intervjuer. I samband med intervjuerna informerades sökandena om att det var nämnden som skulle komma att fatta beslut i anställningsfrågan och att skolchefen inte deltog i några beslut. Intervjun med M.V. ägde rum den 22 december 2014 mellan kl. 13.00 och 14.00. Bö.A. förde noggranna anteckningar och noterade M.V:s svar. En av frågorna som Bö.A. ställde rörde hur M.V. såg på att han skulle utses av nämnden och inte av skolchefen. Bö.A. noterade att M.V. svarade ”ej problem”.

Det finns tre utkast till protokoll över sammanträdet den 29 december 2014 som aldrig blev justerade. Nämnden var beslutsför vid det sammanträdet. På begäran av flera ledamöter hölls mötet per telefon. Sju personer hade ringt in till telefonsammanträdet, fyra ledamöter i nämnden, två personalföreträdare och skolchefen. Alla fem ledamöterna var kallade till sammanträdet, men ledamoten H.S.U. uteblev, trots att det var fråga om ett telefonmöte. Ledamöterna behövde endast ringa till ett visst nummer och uppge en kod för att bli insläppta i mötet. H.S.U. nekades inte att delta i mötet. Någon fullmakt från H.S.U. presenterades aldrig och det har inte funnits någon sådan fullmakt. Bö.A. ansåg inte att han kunde godkänna ett blankt påstående om en fullmakt. I den här typen av politiskt sammansatta organ kan man inte heller lämna fullmakt till en annan ledamot. Antingen deltar ledamoten personligen vid omröstningen eller också får han eller hon kvitta

ut sig. Om det hade funnits en fullmakt, skulle den inte ha varit giltig. H.S.U. hade redan vid de styrelsemöten som hölls under hösten 2014 meddelat att hon inte önskade delta i rekryteringsprocessen. Hon ville inte heller få del av ansökningshandlingar etc.

Beslutet som fattades i december 2014 följde de grundläggande reglerna i förvaltningsrätten. Utöver de fyra röstberättigade ledamöterna deltog även två fackliga representanter och skolchefen. Vid omröstningen visade det sig att ledamöten Bi.A. ansåg att E.L. var den mest lämpade kandidaten. Bö.A. förordade också E.L. I en situation när det står två röster mot två gäller ordförandens utslagsröst. Ledamöterna G.H. och M.H.S. blev följaktligen överröstade och E.L. fick anställningen. Vid mötet justerades beslutet omedelbart så att nämnden kunde meddela de sökande vad som hade beslutats. Besked lämnades per telefon efter avslutat möte.

Efter sammanträdet den 29 december 2014 ringde Bö.A. till M.V. Bö.A. tackade för visat intresse och talade om att M.V. tyvärr inte hade fått anställningen som rektor. Bö.A. sade att E.L., som redan var tillförordnad rektor, hade fått anställningen. Även den tredje sökanden fick samma besked. De officiella beskederna lämnades således av ordföranden. Om det hade funnits en delegation till skolchefen, skulle denna uppgift normalt ha skötts av skolchefen.

M.V. och B.H. hade, som nämnts tidigare, varit arbetskamrater på jägarbataljonen i Arvidsjaur under flera år. Under den tiden hade de mycket kontakt med varandra. När B.H. insåg att M.V. inte skulle få anställning som rektor, började han engagera sig allt mer för M.V:s räkning.

Efter sammanträdet den 29 december 2014 förklarade B.H. att han inte tänkte upprätta något protokoll. Bö.A. fick därför själv upprätta protokollet. De ledamöter som var motståndare till E.L. ville inte justera protokollet men protokollet hade, som nämnts, redan justerats vid mötet. Det finns tre protokollsutkast efter mötet. Två av dessa innehåller beslutet att E.L. hade fått rektorsanställningen. Det framgår att två ledamöter reserverade sig mot beslutet. M.H.S. och G.H. var upprörda över att beslutet hade gått dem emot. Det rådde dock i sig ingen oklarhet om vilket beslut som fattats. Vid nämndens sammanträde den 23–24 februari 2015 gjordes en genomgång av äldre sammanträdesprotokoll, varvid det konstaterades att ett av protokollsutkasterna från den 29 december 2014 återspeglade vad som hade beslutats vid sammanträdet.

Bestämmelser om beslutsfattandet

För Sameskolstyrelsen gäller myndighetsförordningen (2007:515). Av 11 § framgår det att styrelsen är beslutsför när ordföranden och minst hälften av de andra ledamöterna är närvarande. Vid mötet den 29 december 2014 deltog ordföranden Bö.A. och ytterligare tre ledamöter, vilket alltså var mer än hälften av övriga ledamöter. Det fanns följaktligen en beslutsförhet vid sammanträdet i december 2014.

Om ett ärende är så brådskande att styrelsen inte hinner sammanträda för att behandla det, får ärendet avgöras genom kontakter mellan ordföranden och de andra ledamöterna. Om inte heller detta hinns med eller är lämpligt, får ordföranden ensam avgöra ärendet. Ett sådant beslut ska anmälas vid nästa sammanträde med styrelsen, se 12 § myndighetsförordningen.

Av 8 § förordningen (2011:131) med instruktion för Sameskolstyrelsen framgår att när ärenden av större vikt handläggs, ska om möjligt alla ledamöter i nämnden vara närvarande. Det är ordföranden som avgör om ett ärende är av större vikt. Bö.A. gjorde bedömningen att det inte var möjligt för alla att delta i sammanträdet i december. H.S.U. hade nyligen fött barn och befann sig på BB. Hon kunde uppenbarligen inte ringa in till mötet.

Det finns också en arbetsordning för Sameskolstyrelsen. I 3 § i arbetsordningen finns följande bestämmelser.

Styrelsen sammanträder efter beslut av styrelsen eller ordförande.
Skolchefen kallar på ordförandes uppdrag till sammanträde.

Förslag till föredragningslista utsänds till ledamöterna senast 2 veckor före sammanträdet. Till föredragningslistan bifogas de handlingar som hör till ärendena. Omfattande handlingar kan dock tillhandahållas för läsning på kansliet.

Ledamot som är förhindrad att närvara vid sammanträde, underrättar kansliet härom.

Det finns alltså en intern ordning att handlingar och föredragningslista ska skickas ut två veckor före ett sammanträde. Ingen ledamot har hävdatt att sammanträdet som hölls i december 2014 skulle vara ogiltigt men B.H. tycks ändå ha drivit den frågan. Decemberbeslutet har inte överklagats till Statens överklagandenämnd utan vunnit laga kraft.

Den fortsatta händelseutvecklingen

Redan i början av 2015 stod det klart för Bö.A. att B.H. satte sig på tvären och vägrade verkställa decemberbeslutet. Bö.A. talade om för B.H. att han skulle komma till Jokkmokk den 12 januari 2015 och själv verkställa tillsättningsbeslutet om B.H. vägrade.

Den 2 och 9 januari 2015 hade ledamöterna M.H.S., G.H. och H.S.U. samt skolchefen B.H. hemliga telefonmöten. De använde samma inloggningskoder som nämnden hade använt den 29 december 2014 och även vid tidigare tillfällen. Telefonmötena i januari 2015 har därför registrerats elektroniskt på samma sätt som ett nämndsammanträde.

Staten vet inte vad som sades vid de hemliga telefonmötena men misstänker att en plan för att utmanövrera ordföranden utformades vid dessa möten. Gruppen som höll mötena leddes av B.H.

Enligt gruppens planer skulle B.H. och H.S.U. organisera ett nytt nämndsammanträde under veckoslutet den 10–11 januari 2015. Kallelse till sammanträdet skickades ut elektroniskt lördagen den 10 januari 2015. Styrelsen kan, enligt § 3 i arbetsordningen, sammankallas av styrelsen och ordföranden, eller efter beslut av styrelsen. Som tydligt framgår av myndighetsförordningen är styrelsen inte beslutför om ordföranden inte är närvarande. Det innebär att kallelsen, som skickades ut i januari 2015, var ogiltig. Kallelse ska vidare ske 14 dagar i förväg och det är inte möjligt att kalla så sent som dagen före sammanträdet. Vice ordföranden, H.S.U., hade inte behörighet att kalla till sammanträde och föredragningslistan hade inte heller skickats ut i tid. Dessutom hade ingen av personalföreträdarna – som normalt sett alltid kallas – fått någon kallelse.

Bö.A. och Bi.A., som inte läser mejl regelbundet under helgerna, uppmärksammade inte att det den 10 januari 2015 hade kommit en kallelse till ett nämndsammanträde som skulle äga rum kl. 10.00 nästa dag. Bö.A. upptäckte mejlet efter det att sammanträdet hade ägt rum. Bi.A. blev uppringd av någon i gruppen och tillfrågad om hon ville delta i mötet. På fråga fick Bi.A. besked om att Bö.A. inte skulle vara med. Bi.A. meddelade då att hon inte ville delta. De som kopplade upp sig till telefonmötet den 11 januari 2015 var H.S.U., M.H.S., G.H. och B.H.

Det fanns alltså inte förutsättningar att fatta några giltiga beslut över huvud taget vid januarisammanträdet. Det påstådda anställningsbeslutet vid det sammanträdet är en nullitet. Ett ogiltigt beslut kan inte undanröja ett tidigare giltigt beslut. I protokollet, som upprättades efter sammanträdet, anges inte att decemberbeslutet undanröjs. Det har tydligen cirkulerat flera olika protokoll. B.H. hade inte rätt att underteckna anställningskontraktet med M.V.

Januarisammanträdet var en kupp. Gruppen ville gå bakom ryggen på ordföranden och fatta ett nytt beslut.

Staten torde i sin roll som arbetsgivare sällan anställa nya medarbetare på en helg men B.H. har försökt att förekomma att Bö.A. tecknade anställningsavtal med E.L. den 12 januari 2015. B.H. kallade nämligen in M.V. till kansliet samma dag som det ogiltiga beslutet fattats, nämligen den 11 januari 2014, för att han skulle skriva på anställningsavtalet. Det finns ingen annan förklaring till det snabba förfarandet än att gruppen ville blockera verkställigheten av decemberbeslutet.

M.V:s insikter och agerande

Av det protokoll som M.V. säger att han fick den 11 januari 2015 går det att läsa att endast tre ledamöter var närvarande vid sammanträdet. Underskrifterna på protokollet kan inte ha funnits när M.V. undertecknade anställningsavtalet, eftersom dokumentation visar att elektronisk justering skedde först den 12 januari 2015. Den enda underskrift som kan ha funnits på protokollet när detta presenterades för M.V. är B.H:s egen.

B.H. informerade M.V. om att Bö.A. ansåg att januaribeslutet var ogiltigt. M.V. fäste dock ingen vikt vid denna upplysning. Dessutom var fyra av de kallade personerna inte närvarande när beslutet fattades. Det förefaller märkligt att M.V. skrev under ett avtal om att påbörja en anställning redan dagen därpå. Vid den tidpunkten hade han inte ens hunnit kontakta sin chef på jägarbataljonen. Vidare arrangerade B.H. och M.V. så att M.V. skulle vara tjänstledig och börja arbeta först i april 2015. M.V. hade varken hunnit söka eller beviljas tjänstledighet från Försvarsmakten. M.V. accepterade således en tidsbegränsad anställning utan att veta om han skulle få tjänstledigt från Försvarsmakten. Om M.V. hade fått anställningen som rektor och förskolechef men inte beviljats tjänstledighet, skulle han ha varit tvungen att ansöka om entledigande från den enda tillsvidareanställning som han hade.

Bö.A. fick information från B.H. om att mötet den 11 januari 2015 hade ägt rum. På något sätt fick Bö.A. också reda på att beslutet att anställa M.V. var på gång.

Bö.A. skickade ett sms till M.V. på kvällen den 11 januari 2015. Vid den tidpunkten kände Bö.A. inte till att M.V. redan hade skrivit under ett anställningsavtal med B.H. Något senare skickade Bö.A. samma besked, som M.V. fått, till hela nämnden för att dementera rykten. Det är inte riktigt att Bö.A. även skulle ha ringt M.V. den 11 januari 2015 och ”läst lusen av honom”. Bö.A. skickade dock ett sms den 12 januari 2015 kl. 08.57 där han uppmanade M.V. att ringa honom. M.V. ringde dock inte upp Bö.A. utan hänvisade bara till skolchefen. M.V. måste ha förstått att det var problem med anställningsavtalet. Senare samma dag fick M.V. ytterligare ett sms från Bö.A. om att ärendet låg på hans bord och att skolchefen hade återlämnat delegationen till nämnden. Mindre än 24 timmar efter undertecknandet av anställningsavtalet fick M.V. alltså klart besked om att delegationen var återlämnad men han nonchalerade den informationen.

Den 13 januari 2015 skickade Bö.A. ett ordförandebeslut till M.V. där anställningsavtalet daterat den 11 januari 2015 förklarades ogiltigt med hänvisning till att det saknades ”formella beslut i ärendet i laga ordning”. Ordförandebeslutet löstes ut av M.V. den 16 januari 2015. Enligt 12 § myndighetsförordningen får ordföranden, som ovan sagts, under vissa omständigheter ensam avgöra ärenden. I det här fallet bedömde Bö.A. att ett ordförandebeslut var påkallat, eftersom han inte fick kontakt med M.V. Bö.A. ville också se till att M.V. inte inrättade sig efter januaribeslutet, eftersom han inte skulle få anställningen. Bö.A. anmälde ordförandebeslutet vid nästa styrelsesammanträde.

M.V. bortsåg från allt som ordföranden sagt och skrivit till honom. M.V. kontrollerade inte beslutens korrekthet.

Den 16–18 februari 2015 tog M.V. ledigt för inläsning av styrdokument och läroplaner, trots att han kände till att E.L. hade utsetts till rektor. Den 9 mars 2015 fick M.V. ett meddelande från A.B., som hade kallats in för att ta över

rollen som rektor under en övergångsperiod, som gick ut på att han inte skulle börja arbeta den 1 april 2015. Trots detta besked tog M.V. ändå semester den 30 och 31 mars 2015 för att förbereda sig inför tillträdet.

Genom de sms som B.Ö.A. skickade till M.V. den 11 och 12 januari 2015 måste M.V. rimligen ha fått klart för sig att januaribeslutet inte hade gått rätt till. I den situationen hade M.V. en undersökningsplikt som sträckte sig längre än att bara lyssna på den dåvarande skolchefen. De sms som M.V. och B.H. skickade till varandra i mars 2015 visar att de tillsammans skulle kämpa ner motståndet och se till att M.V. fick anställningen som rektor och förskolechef.

Sammanfattning av grunderna för bestridandet

Nämnden för Sameskolstyrelsen har inte fattat något giltigt tillsättningsbeslut den 11 januari 2015 avseende M.V. B.H. har inte haft något uppdrag eller någon fullmakt att träffa anställningsavtal med M.V. Anställningsavtalet har inte heller godkänts i efterhand. M.V. måste ha insett, eller borde ha insett, att B.H. inte haft fullmakt att ingå anställningsavtalet eller att han i vart fall överskred sin befogenhet när han ingick anställningsavtalet. Hänsyn ska tas till den insikt M.V. fick genom B.Ö.A. efterföljande meddelanden till honom. M.V. borde ha känt beaktansvärd osäkerhet om B.H. hade rätt att binda Sameskolstyrelsen. Han borde därför ha undersökt om B.H. hade rätt att ingå anställningsavtalet med honom.

Om Arbetsdomstolen inte skulle anse att M.V. har insett eller bort inse att B.H. inte haft rätt att ingå anställningsavtalet med honom, ska talan ändå ogillas eftersom M.V. inte undersökt om B.H. haft rätt att ingå anställningsavtalet.

Om Arbetsdomstolen skulle komma fram till att anställningsavtalet är bindande, är det riktigt att M.V. har blivit skild från anställningen, i första hand genom ett avskedande och i andra hand genom en uppsägning. Det har dock funnits laglig grund för avskedande eller i vart fall saklig grund för uppsägning av honom.

Domskäl

Twisten

B.H. för Sameskolstyrelsen och M.V. undertecknade den 11 januari 2015 ett avtal om anställning som rektor och förskolechef för sameskolan i Jokkmokk. När avtalet undertecknades var B.H. skolchef för Sameskolstyrelsen.

Twisten i målet gäller om Sameskolstyrelsen blivit bunden av anställningsavtalet den 11 januari 2015. Om Arbetsdomstolen skulle komma fram till att Sameskolstyrelsen blivit bunden av avtalet, är det också tvistigt om det har förelegat laglig grund att skilja M.V. från anställningen.

Utredningen

Målet har avgjorts efter huvudförhandling. Vid denna har på begäran av förbundet hållits förhör under sanningsförsäkran med M.V. samt vittnesförhör med M.V:s sambo E.S. På statens begäran har hållits förhör under sanningsförsäkran med Bö.A., ordförande för Nämnden för Sameskolstyrelsen, och Bi.A., ledamot i Nämnden för Sameskolstyrelsen, samt A.B., före detta tillförordnad rektor för sameskolan i Jokkmokk.

Bakgrund m.m.

Den 11 januari 2015 hölls ett telefonsammanträde i nämnden för Sameskolstyrelsen som, med stöd av 3 § arbetsordningen, en majoritet av styrelsen hade begärt och som vice ordföranden hade initierat. En majoritet av ledamöterna, däribland vice ordföranden, närvarade vid sammanträdet, dock inte ordföranden och en annan ledamot. Det som förekom vid sammanträdet dokumenterades i ett protokollsutkast, som sedermera färdigställdes. Protokollsutkastet visade skolchefen B.H. upp för M.V. innan han för Sameskolstyrelsens räkning träffade anställningsavtal med M.V.

Staten anser att detta nämndbeslut är ogiltigt och har uttryckt det som att B.H. inte hade fullmakt att träffa anställningsavtalet eller i vart fall överskridit sin befogenhet och att M.V. varit i ond tro om detta. Förbundet har inte tagit ställning till om det finns ett giltigt nämndbeslut att anställa M.V. Förbundet har gjort gällande att B.H. har varit behörig att ingå anställningsavtal om rektorstjänsten med M.V., att B.H. därvid inte överskridit sin befogenhet och att M.V. varit i god tro avseende B.H:s befogenhet att ingå anställningsavtalet med honom. Förbundet har hänfört sig till frågor om M.V:s tillit till B.H:s rätt att teckna anställningsavtal med honom.

Sameskolstyrelsen

Sameskolstyrelsen är en statlig myndighet som enligt 5 och 6 §§ förordningen med instruktion för Sameskolstyrelsen, leds av en nämnd med fem ledamöter. Av 14 § myndighetsförordningen framgår bl.a. att en av ledamöterna i en nämndmyndighet ska vara ordförande och att en ska vara vice ordförande. Ordförande i nämnden är Bö.A. Vice ordförande i nämnden var vid den här tidpunkten H.S.U. Nämnden har ett kansli som, i enlighet med 7 § nämnda instruktion, leds av en skolchef. B.H. var vid den aktuella tidpunkten skolchef. I skolchefens uppgifter ingår normalt delegation från nämnden att utse rektor. Av 15 § myndighetsförordningen framgår att nämnden är beslutför när ordföranden och minst hälften av de andra ledamöterna är närvarande. Av 3 § arbetsordning för sameskolstyrelsen framgår bl.a. att styrelsen sammanträder efter beslut av styrelsen eller ordförande, att skolchefen kallar på ordförandes uppdrag till sammanträde, och att förslag till föredragningslista utsänds till ledamöterna senast två veckor före sammanträdet.

Nämndens sammanträde den 29 december 2014

Den 29 december 2014 hölls ett sammanträde i nämnden med anledning av utseende av rektor. Det var ett telefonmöte. Vid sammanträdet utsågs E.L. till rektor genom ordförandens utslagsröst. Inom nämnden fanns olika uppfattningar om vice ordföranden, H.S.U., vägrats delta i telefonmötet. Hon låg vid tidpunkten för mötet på BB. Av utredningen framgår att det fanns flera olika protokollsutkast efter det sammanträdet och att ett protokoll inte kom att justeras förrän den 23–24 februari 2015.

Av ett e-postmeddelande från H.S.U. den 30 december 2014 till B.H., M.H.S., G.H. och Bi.A. framgår bl.a. följande. Jag vill bara hälsa att jag hoppas att ni alla inte godtar gårdagens fars till möte. Jag hann höra de sista minuterna av mötet och jag är uppriktigt skärrad över vår ordförandes beteende. Att jag som ledamot inte får komma till tals är inte bara kränkande utan också helt odemokratiskt. En hade kunnat tro att min utsatthet i detta kunde få ordföranden att vara lyhörd men det var långt därifrån. När det dessutom fanns en lösning att jag kunde vara med per telefon och inte ens den hörsammades kan jag bara konstatera att vi har en olämplig ordförande. Som sagt. Jag är inte hemma utan ligger på BB med ett litet barn som inte lever efter klockan. Jag hoppas även som jag skrev tidigare att ni inte accepterar ordförandens beteende. Jag har varken tid eller energi till att ringa, prata eller rodde i detta och jag hoppas ni har förståelse för detta. Jag hoppas även att ni tar tag i detta.

Nämndledamöterna M.H.S. och G.H., reserverade sig den 2 januari 2015 mot beslutet den 29 december 2014. Av M.H.S:s reservation framgår bl.a. att hon anmälde reservation över att ordföranden inte tog hänsyn till H.S.U:s önskan om att bli uppringd, för det fall han inte godtog den fullmakt hon lämnat M.H.S. Vidare framgår av reservationen att H.S.U. befann sig på BB och önskade få delta och påverka beslutet om vem som skulle anställas som rektor i Jokkmokk. Enligt reservationen förhindrade ordföranden en ledamot att delta i beslutet.

Av G.H:s reservation framgår bl.a. följande. Frågan om godkännande av fullmakt från H.S.U. borde ha getts tillfälle för utredande i styrelsemötet och inte, som nu blev fallet, utan vidare avvisas av Bö.A. H.S.U. hade meddelat skolchefen och M.H.S. att, om fullmakten inte godtogs, hon skulle ringas upp och få tillfälle att avge sin röst. Skolchefen upprepade flera gånger att han nu ”har H.S. på linan” och att hon lyssnar och vill avge sin röst men Bö.A. vägrade låta henne komma till tals. Genom att utesluta H.S.U:s röst, kunde Bö.A. göra bruk av sin utslagsröst.

Medierapportering om tillsättningsbeslutet den 29 december 2014

Den 6 januari 2015 publicerade SVT Sápmi information om tillsättningsärendet. I den rapporteringen uttalades det att skarp kritik riktats mot Bö.A., som anklagades för att ha hindrat en ledamot att delta i det avgörande mötet för att sedan på ett närmast kupppartat sätt ha drivit igenom sitt förslag till rektor. En annan rapportering från SVT den 9 januari 2015 innehöll att

Sametingets ordförande menade att Sameskolstyrelsen var i en allvarlig situation när majoriteten av styrelsen hade misstroendeförklarat sin ordförande på grund av att de ansåg att anställningen av rektor till sameskolan i Jokkmokk inte hade gått rätt till.

Nämndens sammanträde den 11 januari 2015 och anställningsavtalet

Vid sammanträdet med nämnden för Sameskolstyrelsen söndagen den 11 januari 2015 var ordföranden Bö.A. inte närvarande. Däremot var vice ordföranden H.S.U. samt ledamöterna M.S. och G.H. samt skolchefen närvarande. Det var även nu fråga om ett telefonmöte.

Av protokollet från det mötet framgår bl.a. följande. Tre ledamöter från nämnden för Sameskolstyrelsen har begärt ett extra möte eftersom ordföranden Bö.A. inte hört av sig till någon av nämndens ledamöter efter att tidigare protokoll inte justerats. Detta möte är kallat enligt 3 § Sameskolstyrelsens arbetsordning. Ärendet rektor till Jokkmokks sameskola är av vikt. En rekryteringsgrupp har lämnat förslag till lämplig person att anställa efter en sammanfattande värdering. Vice ordförande H.S.U. har tagit initiativ till att ett nytt möte kommer till stånd. Kallelse har skickats ut till alla ledamöter, skolchef samt till fackliga förtroendevalda. På grund av den tidsbrist som råder har kallelsen gått ut med kort tid och alla har beretts deltagande. Enligt protokollet beslutade Sameskolstyrelsen att anställa M.V. till rektor vid Jokkmokks sameskola och att uppdra till skolchefen B.H. att teckna anställningskontrakt.

Samma dag, efter sammanträdet, tecknade B.H. för Sameskolstyrelsen anställningsavtal med M.V. för tiden den 12 januari 2015 till och med den 1 januari 2017 samt beviljade honom tjänstledighet för tiden den 12 januari–1 april 2015.

Är Sameskolstyrelsen bunden av anställningsavtalet med M.V.?

Tillitsfullmakt m.m.

Av rättspraxis från Högsta domstolen framgår att s.k. tillitsfullmakt kan uppkomma om någon, huvudmannen, skapar befogad tillit hos en tredje man om att huvudmannen företräds av en behörig person i en viss avtalssituation (se t.ex. NJA 2013 s. 659 och NJA 2014 s. 684). Eftersom det är ostridigt att M.V. före avtalstecknandet fått se ett protokollsutkast, som senare godkänts av dem som närvarade vid sammanträdet, vilket innefattade både beslut att tilldela honom anställningen som rektor vid Jokkmokks sameskola och att uppdra åt B.H. att teckna anställningskontrakt, förefaller det inte vara fråga om en sådan situation som berörs i de rättsfall som nämnts ovan.

Arbetsdomstolen, som inte anser att det är nödvändigt att ta ställning till om besluten vid sammanträdet den 11 januari 2015 var giltiga, övergår till frågan om M.V:s insikter vid avtalstecknandet.

M.V:s insikter vid avtalstecknandet

Efter sammanträdet den 29 december 2014, när E.L. hade utsetts till rektor, var det ordföranden Bö.A., som meddelade M.V. att nämnden hade beslutat att anställa en annan sökande som rektor. Detta talar enligt Arbetsdomstolens mening för att M.V. borde ha förstått att det i protokollsutkastet beskrivna förfarandet i januari 2015 kanske kunde ifrågasättas. En annan omständighet, som talar i den riktningen är att anställningsavtalet undertecknades en söndag med tillträde redan påföljande dag men med beviljad tjänstledighet. Enligt Arbetsdomstolens mening har dock M.V. i den delen lämnat en rimlig förklaring till detta. Han har uppgett att han redan hade haft en dialog med sin chef vid jägarbataljonen om att han ville byta arbete för att komma tillbaka till Jokkmokk och att han hade informerat denne om att han sökt anställningen som rektor, att han varit på intervju och att han var högst rankad men också att han inte hade fått arbetet. Enligt Arbetsdomstolens mening får det anses förstaeligt att M.V. ville ha anställningsavtalet klart innan han skulle lämna Jokkmokk samma kväll och att han var angelägen om att detta var färdigt innan han ansökte om tjänstledighet, alternativt sade upp sig, från sin anställning hos Försvarsmakten.

En ytterligare omständighet av betydelse för bedömningen av vad M.V:s insåg eller bort inse var den uppgift han fick av B.H. inför avtalstecknandet den 11 januari 2015, nämligen att ordföranden Bö.A., som inte varit med vid sammanträdet, ansåg att förfarandet eller beslutet var ogiltigt. Denna omständighet måste dock, enligt Arbetsdomstolens mening, ses mot bakgrund både av de förklaringar B.H. gav M.V. vid detta tillfälle men också mot bakgrund av den turbulens som rådde inom Sameskolstyrelsen och som vid detta tillfälle var föremål för uppmärksammas nyhetsrapportering, som M.V. också tagit del av. Staten har framhållit att när M.V. fick motstridiga besked borde han ha tagit reda på vad som faktiskt gällde och att det mest naturliga för honom hade varit att kontakta ordföranden Bö.A. M.V. har i denna del uppgett att B.H. hade informerat honom om att Bö.A. visserligen ansåg januaribeslutet ogiltigt men att B.H. samtidigt sakligt och konkret hade förklarat att anställningsförfarandet nu gått rätt till och att beslutet denna gång var giltigt, till skillnad från decemberbeslutet om att anställa E.L., som inte var giltigt.

Tre företrädare av fem, däribland vice ordföranden, från Sameskolstyrelsen har således genom ett protokollsutkast från sammanträdet den 11 januari 2015, vid vilket de varit närvarande, gett M.V. uppfattningen att nämnden utsett honom till rektor och uppdragit åt skolchefen B.H. att teckna anställningskontrakt med honom. Dokumentet och innehållet i detta har förmedlats till M.V. av skolchefen. Det har inte varit självklart för M.V. att författningsregleringen skulle ha inneburit att ett beslut med vice ordföranden och inte ordföranden närvarande eventuellt av den anledningen kunde ha varit ogiltigt.

När det gäller M.V:s underlåtenhet att kontakta Bö.A. rådde det ingen oklarhet om Bö.A. inställning. I en situation som denna, där meningarna inom nämnden gick isär, och där det uppenbarligen förelåg en djup konflikt mellan dess ledamöter framstår det, enligt Arbetsdomstolens mening, som förståeligt att M.V. inte kontaktade Bö.A. för att reda ut behörighetsfrågan.

Arbetsdomstolen finner att omständigheterna inte varit sådana att M.V. i detta läge insåg eller borde ha insett att beslutet att anställa honom kunde vara ogiltigt och att B.H. därmed saknade behörighet att teckna anställningsavtalet med honom. Han ska således inte anses ha varit i ond tro vid tidpunkten för tecknandet av anställningsavtalet.

Betydelsen av efterföljande omständigheter m.m.

Fråga är då hur de omständigheter, som inträffade efter det att anställningsavtalet var tecknat, ska bedömas.

Staten har gjort gällande att hänsyn ska tas till den insikt M.V. fick genom Bö.A. efterföljande meddelanden till honom, att M.V. borde ha känt beaktansvärd osäkerhet om B.H. hade rätt att binda Sameskolstyrelsen och att han därför borde ha undersökt om B.H. hade rätt att ingå anställningsavtalet med honom. Staten har hävdade att M.V., även om han var i god tro när anställningsavtalet undertecknades, kommit i ond tro bl.a. genom de sms från Bö.A. som han tog emot på kvällen den 11 januari samt den 12 januari 2015. Enligt staten föreligger det sådana särskilda omständigheter som medför att 39 § andra meningen avtalslagen är tillämplig.

Av 39 § första meningen avtalslagen framgår att om giltigheten av avtal eller annan rättshandling enligt avtalslagen är beroende av att den gentemot vilken rättshandlingen företogs var i god tro, ska hänsyn tas till vad han insåg eller bort inse vid den tidpunkt då han fick kännedom om rättshandlingen. Enligt andra meningen i samma bestämmelse får emellertid, när särskilda omständigheter föranleder det, hänsyn också tas till den insikt han vunnit eller bort vinna efter nämnda tidpunkt men innan rättshandlingen inverkat bestämmande på hans handlingssätt.

Regeln i paragrafens andra mening har tillkommit med hänsyn till att det under vissa förhållanden bedömts kunna leda till obilliga resultat, om man inte skulle få ta hänsyn till vad medkontrahenten fått reda på omedelbart efter det att han tagit del av rättshandlingen och innan den i något avseende inverkat bestämmande på hans handlande. Som exempel har i förarbetena angetts fall då ett muntligt anbud omedelbart antas men anbudsgivaren, innan kontrahenterna skilts åt, upplyser att hans anbud tillkommit på grund av något misstag (NJA II 1915 s. 288).

M.V. har beskrivit ett telefonsamtal, som han påstår att han fick från Bö.A. senare samma dag, som han undertecknat anställningsavtalet. Bö.A. har förnekat att han ringt till M.V. Ord står således mot ord. Till stöd för sitt påstående att samtalet inte har ägt rum, har staten åberopat en

samtalsspecifikation avseende Bö.A. telefon och av vilken, enligt staten, framgår att Bö.A. endast skickat sms till M.V. den 11 januari 2015 kl. 19.36. Förbundet menar att samtalslistan visar att Bö.A. inte använde sig av ifrågavarande telefon när han ringde upp M.V.

Till stöd för att samtalet ägt rum har förbundet åberopat förhör med M.V. och med hans sambo E.S. E.S. har uppgett bl.a. följande. På eftermiddagen/kvällen den 11 januari 2015 befann sig familjen i sitt hem i Jokkmokk. Hon kom in i det rum där ett telefonsamtal pågick mellan M.V. och en annan person. Hon hörde att det var upprörd stämning. När M.V. lagt på, berättade han för henne att det var Bö.A. som ringt och uppmanat honom att dra tillbaka sin ansökan för annars skulle det bli obehagliga eller otäcka konsekvenser. Det var väldigt starka ord. Hon uppfattade orden som ett hot om våld. M.V. skulle åka till Arvidsjaur samma kväll och hon skulle bli ensam hemma med barnen i huset. Hon fick en känsla av att Bö.A. skulle komma hem till dem med skrämselfaktik. Hon uppfattade Bö.A. som spärrlös och desperat. Hon blev så rädd för Bö.A. att hon bestämde sig för att låsa ytterdörren och ta in den extra nyckel, som låg ute. Hon tror inte att M.V. var rädd på samma sätt som hon var men han tyckte inte om metoden för att få någon att dra tillbaka ansökan. Den bild de fått av Bö.A. i den nyhetsrapportering som förekommit med anledning av tillsättningsärendet, bekräftades i och med detta telefonsamtal. Hon har förklarat att hon är helt säker på att telefonsamtalet har ägt rum och att hon kommer ihåg vad som utspelade sig hela den kvällen. Hon förstod senare att Bö.A. inte hade avsett att hota med våld utan hans hot avsåg juridiska konsekvenser. Senare skrev nämligen Bö.A. ett sms till M.V. där han ville förtydliga sig att det gällde juridiska konsekvenser.

Trots E.S:s nära relation till M.V., bedömer Arbetsdomstolen hennes uppgifter som självupplevda och trovärdiga. Hennes uppgifter stöder därmed M.V:s påstående om att ett telefonsamtal mellan honom och Bö.A. ägt rum senare på dagen efter anställningsbeslutet den 11 januari 2015. Arbetsdomstolen lägger därför M.V:s uppgifter till grund för bedömningen i denna del.

Av M.V:s uppgifter framgår bl.a. följande.

Bö.A. ringde den 11 januari 2015 någon gång under tiden kl. 17.00–18.00. M.V. befann sig i hemmet. Familjen hade nyss ätit middag. Bö.A. ton var obehaglig redan från början. Han sade bl.a. ”du ska dra dig ur den här processen annars ska det bli obehagligt för dig”. Bö.A. uppträdde i detta telefonsamtal så hotfullt och så hätskt mot M.V. att hans spontana känsla var att polisanmäla Bö.A. för olaga hot. Han gjorde dock inte det. E.S. hörde nog delar av samtalet. De talade om samtalet med varandra direkt efteråt.

M.V. uppfattade sig bara som någon som sökt en anställning. Han visste att det hade varit turbulent i nämnden men han trodde att det nu hade löst sig. Han visste också att det fanns misstroende mot Bö.A. Detta telefonsamtal innebar för M.V. ett av de viktigaste tillfällena i anställningsprocessen. Han

värderade därför nu noga alla fakta, som han kände till, och försökte analysera om han själv eller någon annan gjort fel. Å den ena sidan, konstaterade han följande. Han hade gått igenom väldigt omfattande tester. En rekryteringsgrupp hade utsett honom som bästa kandidat. Han och en annan kandidat hade befunnits lämpliga. Det hade skett ett demokratiskt val där en majoritet av nämnden hade utsett honom. Skolchefen ville få in honom i verksamheten. Dessa fakta värderade han mot vad som han uppfattade fanns på andra sidan, nämligen en person som från första tillfället ifrågasatts ur demokratisk synvinkel som ordförande. Efter telefonsamtalet från Bö.A. ifrågasatte M.V. nu även Bö.A. som person. M.V. tyckte att det kändes väldigt fel att Bö.A., som ordförande, ringde honom och förmedlade något i makt av sin ställning. M.V. uppfattade att det var fråga om en enskild människa som drev sin egen agenda och försökte påverka honom som arbetssökande.

När Bö.A. skickade sms till honom på kvällen den 11 januari 2015 blev han inte förvånad. Bö.A. var en person som ringt och hotat honom tidigare samma dag. Han trodde att allt hade gått rätt till vid tillsättningsbeslutet och han hade också ett anställningskontrakt som styrkte det. Bö.A. sms fick honom inte att tro att något var fel.

När Bö.A. morgonen därpå skickade ett sms om förtydligande om rättsliga konsekvenser, upplevde han det i och för sig skönt att höra mot bakgrund av det hot om våld han tidigare upplevt att Bö.A. uttalat mot honom. Han ringde dock B.H. Denne förklarade för honom hur det gått till vid både det första och det andra röstningsförfarandet. B.H. sade att Bö.A. verkade drivas av en helt egen agenda som inte var kopplad till nämndens och rekryteringsgruppens vilja. Enligt B.H. var det anställningskontrakt M.V. skrivit med honom det som nämnden hade beslutat om och som också var giltigt till skillnad från det första nämndbeslutet. B.H. sade också att Bö.A. hade gjort många fel och fått en misstroendeförklaring mot sig samt att han förmodligen skulle komma att avgå. När Bö.A. i sms den 12 januari 2015 skrev till M.V. att skolchefen återlämnat sin delegation och att ärendet låg på hans bord, tillförde det därför inte något nytt för honom.

När M.V. mottog Bö.A. ordförandebeslut, upplevde han att denne inte kunde göra så. Han kontaktade därför B.H. som bekräftade hans uppfattning att Bö.A. inte kunde göra så.

Arbetsdomstolen gör följande bedömning.

Sms-meddelandena från Bö.A. skickades inte i omedelbart sammanhang med eller strax efter avtalets ingående men innan anställningsavtalet inverkat bestämmande på M.V:s handlingssätt. Meddelandena innehöll dock ingen ny information eftersom B.H. redan i samband med undertecknandet av anställningsavtalet hade upplyst M.V. om att Bö.A., felaktigt, var av uppfattningen att avtalet inte skulle vara giltigt. Fråga är således om M.V. i detta läge, den 11 januari 2015, eller efter det att han fått Bö.A. sms dagen

derpå, den 12 januari 2015, haft anledning att ytterligare överväga om tillsättningsbeslutet kunde vara ogiltigt.

M.V. har uppgett att han hade gjort vad han kunnat för att försöka bilda sig en uppfattning om vilken sida i den interna konflikten inom nämnden som var mest trovärdig. M.V. har uppgett att han förstod att det fanns en djup spricka i nämnden och att han därför omgående kontaktade B.H. för att få klarhet i om det B.Ö.A. framfört till honom var korrekt. Enligt M.V. sade B.H. till honom att tillsättningsförfarandet hade gått rätt till, att anställningsavtalet var giltigt och att M.V. skulle börja sitt arbete den 1 april 2015, som de kommit överens om.

Mot bakgrund av det hot M.V. uppfattat sig få från B.Ö.A. vid omnämnda telefonsamtal var, enligt Arbetsdomstolens mening, omständigheterna inte sådana att B.Ö.A. sms-meddelanden till M.V. den 11 och den 12 januari 2015 innebar att M.V. insåg eller borde ha insett att tillsättningsbeslutet kunde vara ogiltigt och att B.H. därmed inte var behörig att ingå anställningsavtalet med honom. Det rekommenderade brevet med ordförandens beslut, som delgavs M.V. den 16 januari 2015, förändrar inte den bedömningen. Att M.V. inte gjorde fler undersökningar i saken än han gjorde, påverkar inte heller Arbetsdomstolens bedömning.

Sammanfattande bedömning

Enligt Arbetsdomstolens mening har omständigheterna inte varit sådana att M.V. insåg eller borde ha insett att beslutet att anställa honom kunde vara ogiltigt och att B.H. därmed saknade behörighet att teckna anställningsavtal med honom. Vad staten i övrigt har anfört ger inte anledning till någon annan bedömning. Mot denna bakgrund har Sameskolstyrelsen blivit bunden av anställningsavtalet med M.V.

Har det förelegat skäl för avskedande eller saklig grund för uppsägning?

Några rättsliga utgångspunkter

Enligt 18 § anställningsskyddslagen får en arbetstagare avskedas om han eller hon grovt har åsidosatt sina åligganden mot arbetsgivaren. Därmed avses enligt lagens förarbeten ett sådant avsiktligt eller grovt vårdslöst förfarande som inte rimligen ska behöva tålas i något rättsförhållande. Det kan vara fråga om misskötsamhet av allvarlig natur, t.ex. upprepad misskötsamhet där arbetstagaren vägrat att rätta sig efter arbetsgivarens anvisningar trots tillsägelser och varningar.

När det gäller bedömningen av om misskötsamhet i arbetet utgör saklig grund för uppsägning enligt 7 § anställningsskyddslagen bör, enligt förarbetsuttalanden, bedömningen inte så mycket inriktas på vad som har förekommit i det särskilda fallet utan mera på de slutsatser om arbetstagarens lämplighet som kan dras av det inträffade (prop. 1973:129 s. 124 f. och prop. 1981/82:71 s. 65). Detta innebär att uppsägning som regel inte kan göras enbart till följd av något enstaka fall av misskötsamhet eller olämpligt

uppträdande, om inte förseelsen är så allvarlig att arbetstagaren därigenom måste anses ha visat sig klart olämplig för sitt arbete.

Påståendet om samarbetsproblem m.m.

Vid det ställningstagande som Arbetsdomstolen kommit fram till ovan har staten vitsordat att Sameskolstyrelsen hävt anställningsavtalet med M.V. på ett sätt som i första hand är att jämställa med ett avskedande och i andra hand en uppsägning.

Staten har gjort gällande att det förelegat laglig grund för Sameskolstyrelsen att skilja M.V. från anställningen eftersom M.V. från första dagen visat arrogans mot Sameskolstyrelsens ordförande, avfärdat denne och vägrat att efterkomma ordförandens begäran att ta kontakt med denne. Vidare har staten hävdat att M.V. vägrat lyssna till vad ordföranden sade samt utgått ifrån och hoppats att ordföranden skulle få sluta. M.V. påstås även ha skapat en dålig relation och fortsatt att åsidosätta ordföranden. I vart fall har det, enligt statens mening, förelegat saklig grund för uppsägning.

Förbundet har tillbakavisat statens påståenden och gjort gällande att det inte ens förelegat saklig grund för uppsägning.

Arbetsdomstolen gör följande bedömning.

Det sms som M.V. skickat till Bö.A. den 12 januari 2015 kan av Bö.A. ha uppfattats som inkorrekt. Vid en objektiv bedömning har Arbetsdomstolen dock svårt att se att M.V. skulle ha uttryckt sig på ett klandervärt sätt. När det gäller M.V:s påstådda underlåtenhet att ringa Bö.A. konstaterar Arbetsdomstolen att Bö.A. i ett sms till M.V. på morgonen den 12 januari 2015 avslutat meddelandet med "Ring mig". Det är ostridigt att M.V. inte efterföljt uppmaningen. Med tanke på den information som M.V. hade fått och den turbulens som rådde i nämnden, kan hans underlåtenhet att kontakta Bö.A. inte anses så allvarlig som staten gör gällande.

Det faktiska handlande som staten lagt M.V. till last är av mycket begränsad omfattning. Utredningen visar att M.V. och Bö.A. hade begränsad kontakt med varandra under en kortare period. Att M.V. då skulle ha skapat en så dålig relation till Bö.A. att han inte kunnat fortsätta som anställd är inte visat. Mot denna bakgrund finner Arbetsdomstolen vid en sammantagen bedömning att M.V. inte åsidosatt sina åligganden på ett sådant grovt sätt som kan föranleda avskedande. Det har inte heller förelegat saklig grund för uppsägning.

Sammanfattning och skadestånd

Arbetsdomstolen har i det föregående funnit att Sameskolstyrelsen blivit bunden av anställningsavtalet med M.V. Vidare har Arbetsdomstolen funnit att Sameskolstyrelsen avskedat M.V. i strid med 18 § anställningsskyddslagen.

Staten är därmed skyldig att betala allmänt skadestånd till M.V. för den kränkning som det felaktiga avskedandet inneburit. M.V. hade påbörjat anställningen med knappt tre månaders tjänstledighet och hade inte hunnit tillträda sina arbetsuppgifter innan Sameskolstyrelsen skiljde honom från anställningen. Han hade dock inrättat sig efter anställningsbeslutet bl.a. genom att begära och få tjänstledigt från sin anställning i Försvarsmakten och genom att säga upp sin övernattningslägenhet som han hade i Arvidsjaur. Vid en samlad bedömning anser Arbetsdomstolen att det allmänna skadeståndet för den kränkning som skett skäligen bör bestämmas till 80 000 kr.

Staten ska vidare betala ekonomiskt skadestånd till M.V. Om yrkat belopp i det avseendet råder inte tvist.

Rättegångskostnader

Med hänsyn till utgången i målet ska staten förpliktas att ersätta förbundet för dess rättegångskostnad. Det råder inte tvist om det yrkade beloppet.

Domslut

1. Arbetsdomstolen förpliktar staten att till M.V. betala allmänt skadestånd med 80 000 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 22 september 2015 till dess betalning sker.

2. Arbetsdomstolen förpliktar staten att till M.V. betala ekonomiskt skadestånd med 176 461 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen

- på 12 508 kr från den 25 april 2015,
- på 21 536 kr från den 25 maj 2015,
- på 16 851 kr från den 25 juni 2015,
- på 4 735 kr från den 25 juli 2015,
- på 11 893 kr från den 25 augusti 2015,
- på 12 508 kr från den 25 september 2015,
- på 12 418 kr från den 25 oktober 2015,
- på 7 858 kr från den 25 november 2015,
- på 9 991 kr från den 25 december 2015,
- på 11 529 kr från den 25 januari 2016,
- på 10 719 kr från den 25 februari 2016,
- på 8 454 kr från den 25 maj 2016,
- på 8 454 kr från den 25 juni 2016,
- på 8 454 kr från den 25 juli 2016,
- på 8 454 kr från den 25 augusti 2016,
- på 1 776 kr från den 25 september 2016,
- på 5 454 kr från den 25 oktober 2016, och
- på 2 869 kr från den 25 november 2016.

3. Fackförbundet ST förbehålls rätten att i mån av befogenhet vid ny rättegång föra talan om ekonomiskt skadestånd för tiden efter den 16 november 2016.

4. Staten ska ersätta Fackförbundet ST för rättegångskostnad med 453 946 kr, varav 431 200 kr avser ombudsarvode, jämte ränta på det förstnämnda beloppet enligt 6 § räntelagen från dagen för denna dom till dess betalning sker.

Ledamöter: Karin Renman, Dag Ekman, Christer Måhl, Charlott Richardson, Gösta Rehnstam, Lenita Granlund och Lars P Merkel.
Enhälligt.

Rättssekreterare: Hannah Edström